

що використовується на підприємстві. До біхевіористичної складової слід віднести: мотиви вищого керівництва щодо впровадження технологій управління, стиль керівництва, готовність до впровадження, хто є ініціатором впровадження технологій управління (керівництво, власники, працівники), можливий опір змінам.

Слід зауважити, що запровадження інструментів та трендів управління у діяльність підприємств сприятиме покращенню різних видів діяльності та системи управління, що, безперечно, буде позитивно відображатися на параметрах системи економічної безпеки та процесах її функціонування. Однак, можливий і інший шлях запровадження та застосування інструментів та трендів управління, а саме безпосередній керований вплив на процеси, що забезпечують функціонування та управління системою економічної безпеки з подальшою можливістю їх імплементації у всі сфери і напрями діяльності підприємства. На нашу думку, це є більш оптимальним рішенням, оскільки потребуватиме меншої кількості часу, витрат та кваліфікованого персоналу. І при ефективній імплементації інструментів та трендів управління можлива подальша його/їх імплементація у інші сфери, напрями діяльності та/або бізнес-процеси підприємства.

Література

1. ManagementTools&Trends 2017 [Electronicresource] – Modeofaccess : https://www.bain.com/contentassets/f8361c5cd99e4f40bbbf83c17d6a91b9/bain_brief-management_tools_and_trends.pdf

---

Клименко Я. В., здобувач
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РОЗРАХУНКІВ З ПРОВІДНИМ УПРАВЛІНСЬКИМ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розрахунки з провідним управлінським персоналом є однією з найбільш трудомістких ділянок аудиторської перевірки оскільки дана ділянка обліку є досить специфічною. Так, при здійсненні виплат та їх відображенні в обліку допускаються як умисні, так і ненавмисні помилки та порушення, які нерідко пов'язані з постійними змінами законодавчо-нормативної бази у сфері трудових відносин та вимог до обліку і звітності.

Аудит розрахунків з провідним управлінським персоналом є одним з етапів аудиторської перевірки операцій з афілійованими особами. Метою його проведення є висловлення аудитором думки щодо повноти, достовірності, законності й об'єктивності здійснених і відображених у бухгалтерському обліку, фінансовій звітності та первинних документах інформації з питань дотримання вимог законодавства в частині проведених нарахувань та виплат.

Основними етапами проведення оцінки розрахунків з провідним управлінським персоналом є: аналіз забезпеченості трудовими ресурсами; організація бухгалтерського обліку оплати праці; аналіз розрахунків з оплати праці; аналіз оплати праці; вибір оптимальної форми та системи оплати праці; впровадження нематеріальних методів мотивації працівників; аналіз виплат, що не входять до фонду оплати праці, здійснюваних провідному управлінському персоналу.

Виділені етапи мають бути спрямовані на збір аудиторських доказів та розробку рекомендацій стосовно удосконалення існуючих систем розрахунків з провідним управлінським персоналом. Основну увагу необхідно зосередити на дослідженні існуючих систем та форм оплати праці з метою рекомендації найбільш оптимальної.

При проведенні оцінки розрахунків з провідним управлінським персоналом доцільно використовувати такі процедури, як перерахунок, спостереження за відображенням фінансово-господарських операцій в облікових регістрах, перевірка документів, тестування засобів внутрішнього контролю та отримання роз'яснень як всередині суб'єкта, так і від третіх осіб.

Перерахунок (перевірка арифметичних розрахунків) використовується для підтвердження достовірності арифметичних підрахунків сум, виплачених провідному управлінському персоналу, і достовірності їх відображення у бухгалтерському обліку.

Спостереження за відображенням фінансово-господарських операцій в облікових регістрах використовується при дослідженні кредитових оборотів за рахунками синтетичного та аналітичного обліку, звітами та відомостями, відображеними у Головній книзі. Особлива увага при цьому повинна звертатися на нетипові кореспонденції рахунків щодо виплат провідному управлінському персоналу. Усі дані щодо здійснених виплат провідному управлінському персоналу повинні бути відображені в обліку та звітності суб'єкта господарювання. Зокрема, відповідно до вимог П(С)БО 23 «Пов'язані особи» [3], у примітках до фінансової звітності необхідно надавати інформацію щодо виплат, одержаних його провідним управлінським персоналом, а саме: поточних та інших довгострокових виплат, виплат при звільненні та по закінченні трудової діяльності, а також одержані ними платежі на основі акцій та позики, отримані від даного підприємства.

Метою перевірки документів є отримання впевненості в достовірності кожного окремого документа, що є основою для здійснень виплат провідному управлінському персоналу.

У процесі тестування засобів внутрішнього контролю необхідно проаналізувати стан бухгалтерського обліку та звітності в частині з виплат провідному управлінському персоналу, роботу відділу кадрів та ефективність їх співпраці з бухгалтерією суб'єкта, дотримання штатної та трудової дисципліни. Джерелами інформації при цьому є первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та фінансова звітність. При перевірці розрахунків з провідним управлінським персоналом по оплаті праці, аудитор керується Кодексом законів про працю України [1], Законом України «Про оплату праці»

[2], іншими нормативно-правовими актами.

Отримання роз'яснень як всередині суб'єкта, так і від третіх осіб використовується при попередній оцінці стану обліку розрахунків з провідним управлінським персоналом та при підтвердженні у третіх осіб основних аспектів окремих господарських операцій, що викликають сумніви у їх правдивості та відповідності вимогам законодавства.

Первинні облікові документи, що використовуються при оцінці розрахунків з провідним управлінським персоналом, можна виокремити у три основні групи: 1) внутрішні регламенти: наказ про облікову політику (в частині визначення переліку осіб, що належать до категорії провідного управлінського персоналу); колективний договір; положення про оплату праці, відпустки та преміювання персоналу; посадові інструкції; штатні розписи та правила внутрішнього розпорядку; 2) кадрові документи, що дають можливість отримати інформацію про якісний та кількісний склад провідного управлінського персоналу: накази про прийом на роботу та звільнення, преміювання та відпустки працівників з числа провідного управлінського персоналу; 3) документи бухгалтерського обліку: розрахункові та платіжні відомості; особові рахунки; касові документи; журнали-ордери, картки-рахунки, оборотно-сальдові відомості по рахунках обліку з оплати праці та інших виплат провідному управлінському персоналу тощо.

Перевірка зазначених документів дозволить виділити основні порушення та можливості щодо зловживань за розрахунками з провідним управлінським персоналом. Оцінка розрахунків з провідним управлінським персоналом дозволяє: отримати переконання у тому, що фонд оплати праці суб'єкта використовується ефективно, відсутні зловживання з боку провідного управлінського персоналу; обґрунтувати зміни у внутрішніх регламентах, кадровій та бухгалтерській документації задля наближення її до вимог законодавства та користувачів звітності.

Основними напрямками вдосконалення системи досліджуваних розрахунків повинні буди заходи, пов'язані з розробкою та реалізацією стратегії і плану вдосконалення системи обліку та звітності господарських операцій, посиленням контрольних функцій, спрямованих на підвищення бухгалтерської дисципліни; проведення комплексного аналізу використання фонду оплати праці та здійснення інших виплат провідному управлінському персоналу.

Література

1. Кодекс законів про працю України від 10 груд. 1971 р. №322-VIII / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 10.04.2020).

2. Про оплату праці : Закон України від 24 бер. 1995 р. №108/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр> (дата звернення: 10.04.2020).

3. Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку від 18 черв. 2001 р. №23. URL : <https://zakon.ra.da.gov.ua/laws/show/z0539-01> (дата звернення: 10.04.2020).